

menda, cum ille eo loco institutam descriptionem numeris apte succedentibus persequatur. Faciem hujus loci mutavit ætas, & mare, aggestis arenis, portum, qui antiquis temporibus satis tutus fuerat, obstruxit, & non exiguam uberrimæ terræ partem partim delevit, partim hâusit: apparent hodie recedente æstu magnificæ & præclaræ arcis rudera, sed de hoc viderint alii. Trans flumen diversæ visuntur arces, inferiorisque nobilitatis (quos *Gentlemen* patria lingua vocant) ædes: quorundam nomina attingam, *Loch-luy* à lacu dicta, quod ibi loci mare brevem sinum faciat. Sequuntur *Inshock*, *Kinnudie*, *Penig*, *Kinserie*, *Auld-Ern* vicus habet vicinam rupem, cujus fragmina decussa ignibus ardent & flammam dant, manente tamen saxi mole: mihi videtur sulphuris vivi vena, nam cinerei aut grysei coloris est, eodem modo ardet, & sulphur aliquantum olet.

Ascendendo flumen occurrit *Park*, nec longe illinc *Caddel* arx, ubi est pyritis vena, ærisque non obscura indicia. Diversa ripa sedet *Kilraok* Rossiorum arx. Vterius littus sequendo nihil habetur præter campos junco marino & chame-junipero tectos, & innumera Phocarum examina, quæ multum damni salmonibus flumina subeuntibus dant. Inde *Cowbinn*, & ad ostia *Findorni* venit. Supra apparent *Grangehill*, *Brodie*, *Earls-mill*, *Moynes*, *Lethin*, ad rivum qui in Findornum defluit: omnes hæc jucundæ sunt habitationes & solo felici positæ. Ad fluvium infra silvam videtur *Tamway*, antiquissima Moraviensium Comitum arx & sedes. Duobus inde miliaribus in adversa ripa est *Forres* oppidum, amœno loco (si quod aliud septentrionis) positum, olim Regum habitatione & arce, quæ nunc pene defecit, inigne: at hodie priorem magnificentiam non tueretur. Paullum infra est cœnobium olim magni nominis, opulentum, & magnifice extructum, *Killos*: sed fato rerum hodie parum antiqui splendoris manet. Ad illud in flumine sunt moles ad excipiendos pisces decedente æstu, ut in *Rossia* diximus. In bivio qua iter est *Forressam*, stat ingens columna, uno lapide constans, monumentum pugnae à *Milcolumbo* *Kennethi* filio Rege nostro, contra *Suenonis* *Dani* copiarum duces habitæ, nunc pleraque vetustate adesa sunt, neque apparent literæ.

Villæ, vici. Inter hanc & *Elginam* ad octo miliaria à dextris & sinistris, innumera arces, villæ, vici; quæ omnia enumerare non est opus, paucos attingam. *Altyr*, ad *Cuminios* spectans, quæ gens ante trecentos annos omnium *Scotiæ* nobilium, & supra omnes *Scotorum* proceres potentissima & numerosissima, jam pene defecit. Tenuerat ea gens *Buquhania* maximam partem, *Strath-Bogiam* universam, *Balvaniam*, *Badenocham*, *Lochabiam*, *Atholiam*, multaque alia in his oris: Multa quoque in australibus no-

Scotia.

stri regni provinciis, quæ mihi non nunc occurrunt: Ecclesiasticos quoque redditus non exiguos: sed cum à partibus *Edwardi* primi Anglorum Regis in patriæ dedecus contra *Robertum* primum, vindicem nostrum, stetissent, perduellionis rei, iis omnibus exciderunt, maximamque partem aut misere periere aut solum vertere.

Sequuntur *Kylbuiack*, *Bogs*, *Aflyisk*, *Burgie*, *Ernesyd*, *Avas*, *Hemp-riggs*, *Pettindreich*, *Mayn*, *Quarrell-wood*, *Inche-Brok*, *Funraffie*, *Duff-hous* ad caput lacus *Spynie*, cujus exundationibus multum damni quotidie sentit, *Gordons-toun*, *Kirk-toun*, *Dreny*, & in ora *The Bruch*, olim munita arce mari circumducto, rupi firmissimæ superposita, cum reliquum littus arenosum sit. Hinc nunc quoque in adversa *Rossia*, *Sutherlandia*, & *Cathanesia* littora quotidianus trajectus est. Proxima est *Rosyll*, ubi arenæ ventis mari excitæ non exiguam optimæ terræ portionem aratro subtraxerunt. Inferius ad ripam lacus est *Bellormie*, eique contiguus vicus cum ecclesia *King-Edward*, solo uberrimo positus, à nomine ejus Angliæ Regis dictus, qui nihil non tyrannide sua tum insederat. In eo vico olim palatium, aut structura palatii nomine, ut chartæ ibidem scriptæ adhuc testantur, fuerat, cujus hodie nihil superest.

Trans *Loxiam* amnem est *Innes*, *Baronis Innesii* domus, qui multa in propinquo latifundia tenet adusque *Spæam*, & in flumine non exiguas piscaturæ partes. Sequuntur *Leuchars*, *Wichart*, *Cokstoun*, *Ortoun* ad trajectum *Spææ*, & supra eam *Rothies* arx, cui debet titulos illustrissimus *Rothesiæ* Comes, ut in *Fifa* attigimus. Supra paucis miliaribus ad *Loxiam* est *Pluscarden*, antiquum & opulentum cœnobium, cui nihil præter *Abbatem* deerat, à *Priore* enim regeratur.

Supereft *Elgina*, præfecturæ caput, ubi jus dicitur, non ita pridem *Episcopi* sedes. *Loxia* eam ad ortum & septentrionem variis flexibus errans ambit, solo arenaceo, at insigniter fertili posita: Arcis rudera in arenaceo colle ad ortum urbis flumini incumbunt, hæc *Danicis* bellis periit, sicuti non paucæ per totum regnum munitæ arces. Templum in ea cathedrale, aut potius parietinæ Templi, quod dum floreret, magnitudine, splendore, insignis artificii labore, omni denique exquisita magnificentia, omnia, non solum harum regionum, sed totius regni *Templa* excelluisse videtur. *Episcopus* laxas & amœnas ædes, firmissima arce munitas (*Spynie* dictas) ad lacus ripam ejusdem nominis, altero ab urbe lapide, ubi diversaretur, habuit, quæ hodie supersunt, jucundissimis hortis, & silva, quæ jam deficit, circumdatas. Lacum frequentat omne genus aquaticarum alitum, *Cygnorum* præsertim. Herba innascitur lacui, caule recto, foliolis hyperico non dissimilibus, longe